

РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ В УПРАВЛІННІ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКУ

RISK MANAGEMENT IN LOAN PORTFOLIO MANAGEMENT OF BANK

У статті визначено особливості ризиків кредитного портфеля банку, а також уточнено їх сутність; побудовано класифікацію ризиків кредитного портфеля; висвітлено необхідні елементи кредитної політики щодо ризик-менеджменту, такі як цільовий профіль ризиків, ризик-апетит в кредитній діяльності, підходи до управління ризиками; охарактеризовано процес ризик-менеджменту на всіх етапах управління кредитним портфелем; наведено показники вимірювання ризиків кредитного портфеля та основні методи управління ними.

Ключові слова: кредитний портфель, банк, класифікація, ризики кредитного портфеля, кредитна політика, ризик-менеджмент, профіль ризиків, ризик-апетит, кредитна діяльність, управління кредитним портфелем, вимірювання ризиків, методи управління.

В статье определены особенности рисков кредитного портфеля банка, а также уточнена их сущность; построена классификация рисков кредитного портфеля; освещены необходимые элементы кредитной политики касательно риск-менеджмента, такие как целевой профиль рисков, риск-аппетит в кредитной деятельности, подходы к управлению рисками; охарактери-

зован процесс риск-менеджмента на всех этапах управления кредитным портфелем; приведены показатели измерения рисков кредитного портфеля и основные методы управления ими.

Ключевые слова: кредитный портфель, банк, классификация, риски кредитного портфеля, кредитная политика, риск-менеджмент, профиль рисков, риск-аппетит, кредитная деятельность, управление кредитным портфелем, измерение рисков, методы управления.

The article identifies the features of loan portfolio risks and clarifies their essence; the classification of loan portfolio risks is constructed; the necessary elements of the credit policy in terms of risk management are highlighted: the target risk profile, risk appetite in credit activities, and approaches to risk management; the process of risk management at all stages of loan portfolio management is described; the indicators for measuring the risk of the loan portfolio and basic management techniques of them are given.

Key words: loan portfolio, bank, classification, loan portfolio risks, credit policy, risk management, risk profile, risk appetite, credit activity, loan portfolio management, measuring the risk, management techniques.

УДК 336.77

Корват О.В.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри управління
фінансовими послугами
Харківський національний економічний
університет імені С. Кузнеця

Бородін С.В.

студент
Харківський національний економічний
університет імені С. Кузнеця

Постановка проблеми. Кризові потрясіння в економіці підвищують ризики банківської діяльності. Нині найбільш вагомим ризиком банків є ризик неповернення кредитів. Зростання частки непрацюючих кредитів у кредитних портфелях банківських установ з 8% у 2013 році до 55% у 2018 році [1] свідчить про те, що проблема кредитного ризику вирішується в Україні незадовільно.

Відомо, що кредитна діяльність повинна забезпечувати банку основний відсотковий дохід. Проте сукупний фінансовий результат щомісячної консолідованої звітності протягом 2014–2016 років був виключно негативним, що обумовлене також небезпечною динамікою збільшення обсягів сумнівних та безнадійних до повернення кредитів. На цьому тлі питання ефективного ризик-менеджменту в управлінні кредитним портфелем постає особливо гостро.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методичним аспектам кредитування й управління кредитним портфелем банку присвячено чимало наукових праць, зокрема роботи Н. Демчука [2], В. Коваленко [3], М. Крупки [4], Н. Рогожнікової [5], О. Ткаченко [6], П. Чуба [7]. Ґрунтовні наукові розробки з банківського ризик-менеджменту, включаючи сферу кредитної діяльності, проводяться Н. Внуковою [8], А. Єпіфановим, Т. Васильєвою, С. Козьменком [9], В. Коваленко [10]. Незважаючи на розв'язання низки проблем в управлінні ризиками кредитного портфеля, зокрема в працях В. Волкової [11; 12],

дослідження обмежуються менеджментом кредитного ризику, залишаючи поза увагою інші ризики. З огляду на це потребує уточнення сутність ризиків кредитного портфеля та опрацювання питань з їхнього управління.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування теоретичних положень і методичних засад управління ризиками кредитного портфеля банківської установи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Термін «кредитний портфель банку» в науковій літературі трактується найчастіше як сукупність кредитів, виданих банком фізичним та юридичним особам, включаючи міжбанківські кредити та кредити нерезидентам з метою отримання доходу. Слід погодитися з підходом В. Коваленко, за якого кредитний портфель розглядається як структурований портфель активів, що піддається управлінню за принципами, визначеними кредитною політикою банку [3, с. 62].

Згідно з П. Чубом, процес управління кредитним портфелем поділяється на п'ять етапів [7, с. 6], які автори вважають доцільним викласти в іншій послідовності та з деякими уточненнями:

- аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища, зокрема ринку банківських послуг, кредитної діяльності банку, його ресурсного потенціалу, ринкової позиції;
- формування або перегляд кредитної політики;
- формування кредитного портфеля з оцінюванням кредитоспроможності окремих позичальників;

– оцінювання ризиковості та ефективності кредитного портфеля;

– обслуговування кредитного портфеля.

Процес управління кредитним портфелем банку, як справедливо відзначає В. Коваленко, пов'язаний перш за все з управлінням ризиковістю кредитних операцій [3, с. 60]. Н. Рогожнікова стверджує, що портфель кредитів банку схильний до всіх основних видів фінансових ризиків, зокрема кредитного, процентної ставки та ліквідності [5, с. 31]. На думку авторів, ризик ліквідності не є характерним для кредитного портфеля, крім ліквідності забезпечення недіючих кредитів. Навпаки, сукупна ризиковість кредитної діяльності впливає на можливу нестачу коштів у банку для виконання зобов'язань перед контрагентами, тобто підвищує ризик ліквідності.

Кредитний ризик, безперечно, є одним з найсуттєвіших ризиків кредитного портфеля. У широкому сенсі кредитний ризик означає можливі втрати банку через «неспроможність сторони, що взяла на себе зобов'язання виконати умови будь-якої фінансової угоди із банком або в інший спосіб виконати взяті на себе зобов'язання» [13]. Тобто цей ризик може існувати як щодо позичальників кредитів, так і щодо інших контрагентів (боржників, емітентів цінних паперів тощо), які мають перед банком зобов'язання.

У документі НБУ «Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України» [13] кредитний ризик з метою його оцінювання поділяється на:

– індивідуальний ризик контрагента, який оцінюється стосовно кредитоспроможності окремого контрагента;

– портфельний кредитний ризик як сукупний ризик втрат за певними операціями банку.

До ризиків кредитного портфеля слід обов'язково віднести процентний ризик (ризик зміни процентної ставки), що визначається як можливість втрат або недоотримання доходів у результаті негативної зміни різниці між процентними ставками за кредитним портфелем і ставками залучення ресурсів.

Наступним ризиком є валютний. Він характеризується зниженням вартості кредитів в іноземній валюті, недоотриманням доходів або збільшенням витрат внаслідок несприятливих валютно-курсових коливань. Цей ризик може утворюватися в разі неузгодженості валютних активів кредитного портфеля із зобов'язаннями.

Кредитному портфелю банку властивий операційно-технологічний ризик, тобто ризик збитків, втрат, недоотримання доходів внаслідок недоліків систем внутрішнього контролю, збоїв та відмов програмно-інформаційного забезпечення, неадекватності технологій та процесів управління кредитним портфелем, зокрема недосконалості кре-

дитної політики, процедур оцінювання ризиків, що приводить до помилок щодо оброблення даних, прийняття неправильних рішень, невчасного виконання робіт, перевищення працівниками повноважень, шахрайства тощо.

В управлінні кредитним портфелем існує ризик юридичний, який виникає внаслідок порушення або недотримання нормативно-правових актів, укладених кредитних угод, а також їх неоднозначного трактування.

В. Коваленко виокремлює такі ризики кредитного портфеля, як ризики виплат, розрахунків, знецінення, трансформації ресурсів, забезпечення банківських позичок, попиту та пропозиції [3, с. 61]. Серед цього переліку автори статті погоджуються з існуванням:

– ризику забезпечення кредитів, до якого слід віднести ризик ліквідності забезпечення (зниження його ринкової вартості) та ризик випадкового знищення, пошкодження або псування предметів застави, зокрема предмета іпотеки, що підлягає обов'язковому страхуванню;

– ризику попиту та пропозиції, який фактично є ризиком ринкової конкуренції, що виникає внаслідок несприятливих змін ринкових умов, включаючи зміни попиту на кредити чи кредитні пропозиції; зауважимо, що ризик ринкової конкуренції разом з процентним та валютним належить до великої групи ринкових ризиків, пов'язаних з ринковими коливаннями.

Кредитній діяльності банку притаманний ризик стратегічний, тобто ризик збитків і втрат через неадекватні управлінські рішення, зокрема прорахунки в кредитній політиці, невчасне або неналежне реагування на зміни зовнішнього середовища. Варто згадати такі різновиди наслідків реалізації стратегічного ризику, як збільшення витрат на формування й обслуговування портфеля, неузгодженість активів кредитного портфеля із зобов'язаннями депозитного портфеля за валютою, строками або процентами.

На спроможність банку встановлювати та підтримувати відносини з клієнтами щодо кредитування впливає ризик репутації. Він полягає в можливості зниження обсягів виданих кредитів і, відповідно, зменшення доходів за кредитними операціями внаслідок погіршення іміджу банку.

Підсумовуючи, зробимо висновок, що ризиками кредитного портфеля слід вважати ризики втрати банком частини своїх ресурсів внаслідок недоотримання доходів, збільшення витрат або понесення збитків, пов'язаних з формуванням та обслуговуванням кредитного портфеля під час здійснення банком кредитної діяльності.

Всі ризики кредитного портфеля за критерієм можливості їх кількісної оцінки поділяють на фінансові, що піддаються кількісній оцінці, та нефінан-

сові, які важко оцінити кількісно [13]. Класифікація розглянутих ризиків наведена на рис. 1.

Всі ризики кредитного портфеля, наведені на рис. 1, у сукупності впливають на рівень ризиковості кредитної діяльності банку, його платоспроможність і стійкість.

Процес ризик-менеджменту в управлінні кредитним портфелем має охоплювати всі етапи від аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища. Виявлення слабких сторін і загроз фактично є стратегічним оцінюванням ризиків. В результаті цього отримується наявний профіль ризиків кредитної діяльності банку.

Під час другого етапу управління в процесі формування (або перегляду) кредитної політики окреслюються майбутні цілі та завдання кредитної діяльності банківської установи, «встановлюються конкретні прийоми, способи і методи її реалізації» [6, с. 163]. Кредитна політика має визначити сукупність заходів для ефективного кредитування [8, с. 18].

Будь-який банк прагне максимізувати дохід від кредитних операцій. Співвідношення ризику та доходу характеризує вибраний банківською установою тип кредитної стратегії [6, с. 161]:

- консервативний (пасивний), який спрямований на мінімізацію кредитного ризику з жорсткими критеріями оцінювання кредитоспроможності позичальників та процедурами ліквідації проблемної заборгованості;
- помірний, орієнтований на середній рівень кредитного ризику;
- агресивний, який ставить на меті максимізацію прибутку з високим рівнем кредитного ризику.

Система основних цілей кредитної діяльності банку в кредитній політиці [6, с. 160] пов'язана з усіма розглянутими ризиками кредитного портфеля:

- забезпечення максимальної доходності кредитного портфеля (мета обмежується прийнятним рівнем кредитного ризику);

- підтримання оптимального співвідношення джерел залучення та напрямів використання кредитних ресурсів (мета впливає на величину процентного, валютного та стратегічного ризику щодо узгодженості активів та зобов'язань);

- досягнення оптимальності між зростанням обсягів кредитних операцій та їх якістю (мета пов'язана з операційно-технологічним та юридичним ризиками);

- збереження високого рівня довіри до банку та збільшення кількості позичальників (існує зв'язок між досягненням мети й рівнем ризиків репутації та ринкової конкуренції).

На стадії формування кредитної політики в рамках ризик-менеджменту кредитного портфеля керівництво встановлює цільовий профіль ризиків та ризик-апетит банку у сфері кредитування, тобто рівень ризику, який банк готовий прийняти для виконання цілей кредитної політики з урахуванням наявного та цільового (бажаного) профіля ризиків.

Відомо, що до основних етапів управління ризиками відносять ідентифікацію та оцінювання ризиків, виявлення підвищених ризиків, вибір заходів реагування на підвищені ризики та їх реалізацію, моніторинг ефективності ризик-менеджменту. Підходи до управління ризиками кредитного портфеля, зокрема до оцінювання кредитоспроможності позичальників та портфельного ризику, встановлення кредитних ставок з урахуванням кредитоспроможності клієнтів, відмов у кредитуванні, лімітів під час проведення кредитних операцій, диверсифікації кредитів, резервування, умов застосування застав, гарантій, порук і страхування, підвищення репутації банку та перегляду процентних ставок за кредитами з урахуванням ринкової кон'юнктури мають бути визначені в кредитній політиці банку. Розподіл повноважень і відповідальності між підрозділами та персоналом, регламентація процедур здійснення кредитних

Рис. 1. Класифікація ризиків кредитного портфеля

операцій дають змогу банку здійснювати менеджмент операційно-технологічного ризику.

Третім етапом управління кредитним портфелем є його формування відповідно до вибраного типу кредитної стратегії з урахуванням прийомів, способів та методів кредитної діяльності й управління ризиками, визначених кредитною політикою. На цьому етапі здійснюються такі дії з ризик-менеджменту, як вивчення кредитоспроможності позичальників та обґрунтування умов кредитної угоди залежно від фінансового стану позичальника й прогнозу його змін [9, с. 96]. Крім кредитного ризику, оперативному управлінню підлягають ризики репутації та ринкової конкуренції в разі їх високого рівня.

На четвертому етапі управління в рамках функцій ризик-менеджменту оцінюється ризиковість кредитного портфеля загалом. Слід зазначити, що оцінюванню підлягає не лише кредитний портфельний ризик, але й інші ризики, зокрема валютний, процентний, стратегічний, юридичний, операційно-технологічний.

На величину ризику впливають розмір та структура кредитного портфеля. Розмір портфеля визначається за балансовою вартістю всіх кредитів банку, зокрема прострочених, пролонгованих та сумнівних. Цю величину доцільно використовувати як показник загальної вразливості банку до кредитного ризику. Структура кредитного портфеля – це співвідношення обсягів кредитних операцій або вартостей кредитних заборгованостей у кредитному портфелі банку на дату оцінювання. Структурне групування кредитів здійснюють за категоріями позичальників, формами забезпечення, валютами [5, с. 31]. Додатково портфель можна групувати за строками кредитування, технікою надання кредиту, розмірами кредитів, галузями, територіями, класами боржників та іншими критеріями.

Рівень кредитного ризику, на який наражається банк, визначається залежно від ступеня диверсифікації кредитного портфеля, концентрації заборгованостей груп чи контрагентів у портфелі, частки прострочених кредитів, ліквідності забезпечення, достатності резервів [12, с. 12; 13]. Слід відзначити, що величина кредитного ризику може змінюватися в часі. З огляду на можливість виникнення загрози втрат ліквідності та капіталу банку (особливо і теперішніх складних кризових умовах в економіці) правлінням НБУ прийнято Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями [14], яке приділяє виняткову увагу регулярній процедурі розрахунку величини кредитного ризику для отримання адекватних оцінок та подальшого дієвого управління.

Інші ризики кредитного портфеля, а саме валютний та процентний, вимірюються загальноприйнятими в практиці банківського ризик-менеджменту

показниками, зокрема чутливістю доходу до зміни обмінних курсів та процентних ставок, узгодженістю активів та зобов'язань, показником відкритої валютної позиції.

Оцінювання стратегічного, юридичного, операційно-технологічного ризиків та ризику репутації найчастіше відбувається шляхом анкетування експертів або відстеження в динаміці спеціально побудованих банком показників, а саме ключових індикаторів ризику. Прикладами ключових індикаторів з операційно-технологічного ризику є кількість випадків недотримання працівниками лімітів кредитування, кількість проведення незволених операцій, кількість виявлених помилок або неправильних оцінок кредитоспроможності позичальника, кількість годин простою внаслідок збоїв у роботі обладнання та програмного забезпечення, телекомунікаційних проблем, збоїв в електропостачанні. Ризик репутації відстежується опитуванням позичальників щодо їх задоволення кредитними послугами банку. Ключові індикатори стратегічного ризику варто будувати на основі економічних показників діяльності, зокрема кількості та обсягів кредитів, доходу та витрат за кредитними операціями, співвідношення кредитів та депозитів. Індикаторами юридичного ризику можуть бути кількість суперечок з клієнтами, розміри судових витрат.

Виявлені загрози та підвищені ризики кредитного портфеля вимагають заходів реагування під час обслуговування портфеля або шляхом перегляду кредитної політики.

На останньому етапі обслуговування кредитів в рамках функцій ризик-менеджменту для мінімізації фінансових втрат проводяться моніторинг та аналіз повноти й своєчасності повернення кредитів і сплати відсотків за ними, перевірка стану забезпечення кредитів, вжиття заходів для повного та своєчасного повернення кредитної заборгованості, зокрема нагадування та попередження позичальників, коригування умов кредитних договорів за необхідності.

Висновки з проведеного дослідження. Кредитній діяльності банку притаманна сукупність пов'язаних між собою ризиків, найбільшим з яких є кредитний. Ризики кредитного портфеля можуть спричинити втрату банком частини ресурсів внаслідок недоотримання доходів, збільшення витрат або понесення збитків під час кредитної діяльності, тому вимагають певних заходів з їх мінімізації та нейтралізації.

Ризик-менеджмент охоплює всі етапи управління кредитним портфелем від аналізу середовища та формування кредитної політики банком. У кредитній політиці бажано визначати цільовий профіль ризиків кредитного портфеля, якого має досягти банк, ризик-апетит в кредитній діяльності та загальні підходи до ризик-менеджменту.

Управління ризиками кредитного портфеля вимагає постійного моніторингу ризиків та оперативного виявлення підвищених ризиків і загроз. Для вимірювання фінансових ризиків (кредитного та ринкового) в банківській практиці використовуються загальноприйняті показники. Нефінансові ризики (репутації, стратегічний, операційно-технологічний та юридичний), які важко оцінити кількісно, вимірюються через опитування й анкетування, відстеження значень спеціально побудованих банком ключових індикаторів ризику.

Ризиками кредитного портфеля банк може управляти лімітуванням кредитних операцій, встановленням кредитних ставок з урахуванням кредитного ризику клієнтів, відмовою у кредитуванні в разі перевищення ризиком прийнятного рівня, диверсифікацією кредитів, резервуванням, застосуванням застав, гарантій, порук і страхування, вжиттям заходів для повного та своєчасного повернення кредитів, чітким розподілом повноважень і відповідальності між підрозділами та персоналом, регламентацією процедур здійснення кредитних операцій, оперативним переглядом процентних ставок за кредитами з урахуванням ринкової кон'юнктури.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Показники банківської системи. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442.
2. Демчук Н., Коваль А. Менеджмент кредитного портфеля банку. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2017. Вип. 23. Ч. 1. С. 154–157.
3. Коваленко В. Управління кредитним портфелем в умовах фінансової невизначеності функціонування банків. Регіональна економіка та управління. 2016. № 1. С. 60–63.
4. Крупка М., Баран О. Оцінка обсягів та якості кредитного портфеля банків України. Ефективна економіка. 2015. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_11_14.
5. Рогожнікова Н. Аналіз стану та динаміки кредитної діяльності банків України. Фінансовий простір. 2012. № 1. С. 30–34.
6. Ткаченко О., Фоменко Ю. Кредитна політика банків України. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2015. № 2. С. 158–165.
7. Чуб П. Підходи до управління кредитним портфелем комерційного банку: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.04.01 «Фінанси, грошовий обіг і кредит». Київ, 2003. 18 с.
8. Внукова Н. та ін. Розвиток системи управління ризиками ринків фінансових послуг: монографія. Харків: Ексклюзив, 2014. 190 с.
9. Єпіфанов А., Васильєва Т., Козьменко С. та ін. Управління ризиками банків: монографія: у 2 т. Т. 1: Управління ризиками базових банківських операцій / за ред. А. Єпіфанова, Т. Васильєвої. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2012. 283 с.

10. Система ризик-менеджменту в банках: теоретичні та методологічні аспекти: монографія / за ред. В. Коваленко. Одеса: ОНЕУ, 2017. 304 с.

11. Волкова В. Методичні аспекти управління ризиком кредитного портфеля банку. Економіка і організація управління. 2016. № 1. С. 45–52.

12. Волкова В. Модель оцінювання ризику кредитного портфеля банку. Економіка і регіон. 2015. № 1. С. 11–17.

13. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України: схвалено Постановою Правління НБУ від 2 серпня 2004 року № 361 (із змінами). URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=45294.

14. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: схвалено Постановою Правління НБУ від 30 червня 2016 року № 351 (із змінами). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>.

REFERENCES:

1. National Bank of Ukraine (2018) Pokaznyky bankivskoi systemy [Indicators of the banking system]. – Available at : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442.
2. Demchuk N., Koval A. (2017) Menedzhment kredytnoho portfelia banku [Management of the loan portfolio of the bank]. Scientific Herald of Kherson State University, vol. 23, no. 1, pp. 154–157 (in Ukrainian).
3. Kovalenko V. (2016) Upravlinnia kredytnym portfelem v umovakh finansovoi nevyznachenosti funktsionuvannia bankiv [Management of a loan portfolio in conditions of financial uncertainty of functioning of banks]. Rehionalna ekonomika ta upravlinnia [Regional Economics and Management] vol. 1, pp. 60–63 (in Ukrainian).
4. Krupka M., Baran O. (2015) Otsinka obsiahiv ta yakosti kredytnoho portfelia bankiv Ukrainy [Estimation of volumes and quality of loan portfolio of Ukrainian banks]. Efektyvna ekonomika [Effective economy] (electronic journal), no. 11. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_11_14.
5. Rohozhnikova N. (2012) Analiz stanu ta dynamiky kredytnoi diialnosti bankiv Ukrainy [Analysis of the state and dynamics of lending activities of Ukrainian banks]. Finansovyi prostir [Financial space] vol. 1, pp. 30–34 (in Ukrainian).
6. Tkachenko O. (2015) Kredytна polityka bankiv Ukrainy [Credit Policy of Ukrainian Banks]. Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo. [Foreign Trade: Economics, Finance, Law]. vol. 2, pp. 158–165 (in Ukrainian).
7. Chub P. (2003) Pidkhody do upravlinnia kredytnym portfelem komertsiinoho banku [Approaches to managing the loan portfolio of a commercial bank] (PhD Thesis), Kyiv.
8. Vnukova N. (2014) Rozvytok systemy upravlinnia ryzykamy rynkiv finansovykh posluh [Development of risk management system for financial services markets]. Kharkiv: Ekskliuzyv (in Ukrainian).
9. Yepifanov A., Vasylijeva T., Kozmenko S. (2012) Upravlinnia ryzykamy bankiv [Bank risk management]. Sumy : DVNZ “UABS NBU” (in Ukrainian).

10. Kovalenko V. (2017) Systema ryzyk-menedzhmentu v bankakh: teoretychni ta metodolohichni aspekty [Risk Management System in Banks: Theoretical and Methodological Aspects]. Odesa: ONEU (in Ukrainian).

11. Volkova V. (2016) Metodychni aspekty upravlinnia ryzykom kredytnoho portfelia banku [Methodological aspects of risk management of a bank's loan portfolio]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia* [Economics and management organization], vol. 1, pp. 45–52 (in Ukrainian).

12. Volkova V. (2015) Model otsiniuvannia ryzyku kredytnoho portfelia banku [Model of risk assessment of a bank's loan portfolio]. *Ekonomika i rehion* [Economy and region], vol. 1, pp. 11–17 (in Ukrainian).

13. National Bank of Ukraine (2004) Metodychni rekomendatsii shchodo orhanizatsii ta funktsionuvannia system ryzyk-menedzhmentu v bankakh Ukrainy [Methodical recommendations on the organization and functioning of risk management systems in banks of Ukraine]. Available at: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=45294.

14. National Bank of Ukraine (2016) Pro zatverdzhennia Polozhennia pro vyznachennia bankamy Ukrainy rozmiru kredytnoho ryzyku za aktyvnymy bankivskymy operatsiiami [On Approval of the Regulation on Determining the Size of Credit Risk by Bank of Ukraine for Active Banking Transactions]. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>.

Korvat O.V.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Associate Professor at Department of Management
of Financial Services

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Borodin S.V.

Student

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

RISK MANAGEMENT IN LOAN PORTFOLIO MANAGEMENT OF BANK

Crisis shocks in the economy increase the risks of banking. The most significant risk of banks in Ukraine at this time is the risk of non-repayment of loans. The issue of effective risk management in the loan portfolio management is particularly acute.

Although scientists solve a number of problems with risk management of loan portfolio, their research is limited to studying credit risk. Other risks remain out of sight.

The purpose of the article is to substantiate the theoretical positions and methodical principles of risk management of the loan portfolio of a banking institution.

The process of managing a loan portfolio can be divided into five stages:

- analysis of the internal and external environment;
- formation or revision of the credit policy;
- creation of a loan portfolio
- assessment of the risk and efficiency of the loan portfolio;
- servicing the loan portfolio.

Credit risk is one of the most significant risks of a loan portfolio. Other risks include foreign exchange risk, interest rate risk, and market competition risk, strategic risk, and legal risk, operational and reputational risks.

The risks of a loan portfolio can lead to a loss of resources due to lack of income, increased costs or losses incurred in the bank's lending activities, and therefore require certain measures to minimize or neutralize them.

Risk management covers all stages of the management of a loan portfolio, from the analysis of the environment and the formation of a credit policy. In credit policy, it is desirable to determine the target portfolio of loan portfolio risks, risk appetite in lending and general risk management approaches.

Timely and efficient risk management of the loan portfolio requires continuous monitoring of risks and prompt detection of increased risks and threats. In banking practice, commonly accepted metrics are used to measure credit and market risks. Non-financial risks are difficult to quantify. They are measured through surveys, questionnaires and specially constructed by the bank of key risk indicators.

The bank can manage of the loan portfolio risks by the methods of reservation, limitation, establishment of credit rates taking into account the level of risk of customers, refusal to lend in the event of high risk, diversification of loans, pledge, guarantees, sureties, the use of insurance, taking measures for full and timely repayment of loans, a clear division of powers and responsibilities between subdivisions and staff, the regulation of credit operations, a quick review of interest rates given market conditions.